

Uzasadnienie

Projekt rozporządzenia o zmianie rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 27 października 2017 r. w sprawie terminu uiszczania, wysokości i sposobu obliczania należności na pokrycie kosztów działalności Rzecznika Finansowego i jego Biura (Dz. U. z 2017 r. poz. 2082 i z 2018 r. poz. 2259) ma na celu zapewnienie finansowania Rzecznikowi Finansowemu i jego Biuru odpowiedniego do aktualnych rozmiarów działalności oraz doprecyzowanie niektórych przepisów rozporządzenia dotyczących wstrzymywania wpłat zaliczek i rozliczania nadpłat w związku z podnoszonymi wątpliwościami interpretacyjnymi przez podmioty rynku finansowego i ich praktyką w zakresie składania pisemnych wniosków o zwrot nadpłaty. Ponadto w projekcie został uregulowany tryb obliczania należności wobec Rzecznika dla dostawcy świadczącego wyłącznie usługę dostępu do informacji o rachunku oraz małej instytucji płatniczej w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o zmianie ustawy o usługach płatniczych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1075), która m.in. rozszerzyła katalog podmiotów rynku finansowego zobowiązanych do ponoszenia kosztów działalności Rzecznika Finansowego.

Projekt rozporządzenia w zakresie zwiększenia wysokości zaliczek na pokrycie działalności Rzecznika Finansowego i jego Biura przewiduje zmiany w § 5–15 przez podwyższenie wysokości zaliczki do wysokości 0,8 stawki określonej ustawowo (§ 1 pkt 3–6 oraz pkt 8–14 projektu). Ustanowienie nowych wysokości stawek ma na celu przede wszystkim zapewnienie Rzecznikowi Finansowemu odpowiednich środków na wykonywanie ustawowych obowiązków związanych z ochroną klientów podmiotów rynku finansowego w sporach z podmiotami rynku finansowego. Jednocześnie jest uzasadnione potrzebą rozwoju aktualnie realizowanych przez Rzecznika Finansowego zadań ustawowych i zwiększeniem ich efektywności, jak również stworzeniem nowych form ochrony konsumentów w ramach posiadanych kompetencji, w szczególności przez:

- rozwój systemu wczesnej detekcji nieprawidłowości na rynku finansowym,
- rozwój aktualnego systemu publicznego raportowania o nieprawidłowościach na rynku finansowym,
- intensyfikację działań związanych z wnioskami do Sądu Najwyższego o podjęcie uchwały mającej na celu usunięcie rozbieżności w wykładni przepisów prawa, które ujawniły się w orzecznictwie sądów powszechnych,
- rozwój działalności analitycznej, w szczególności w zakresie innowacyjnych usług finansowych, i analizy komparatystycznej,
- rozwój działalności edukacyjnej za pomocą nowych kanałów komunikacji i rozwój poradnictwa na stronie www,
- wzmocnienie współpracy międzynarodowej z równorzędnymi organami w krajach Unii Europejskiej oraz organizacjami międzynarodowymi, do zadań których należy ochrona konsumentów.

Ponadto projekt rozporządzenia w związku z rozszerzeniem katalogu podmiotów rynku finansowego zobowiązanych do ponoszenia kosztów działalności Rzecznika Finansowego określa zasady dotyczące obliczania należności wobec Rzecznika dla dostawców świadczących

wyłącznie usługę dostępu do informacji o rachunku oraz małych instytucji płatniczych (§ 1 pkt 1, 2 i 7 projektu). Rzecznik Finansowy otrzymuje dodatkowo prawo wystąpienia do Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego o przekazanie danych dotyczących średniej wartości przychodów ogółem dostawców świadczących wyłącznie usługę dostępu do informacji o rachunku w okresie ostatniego roku oraz wartości transakcji płatniczych wykonanych przez małe instytucje płatnicze, potrzebnych do obliczenia wysokości należnych wpłat na pokrycie kosztów Rzecznika za dany rok od ww. podmiotów (§ 1 pkt 15 projektu).

Zmiana przepisu § 17 ust. 5 rozporządzenia ma charakter doprecyzowujący (§ 1 pkt 16 projektu). Aktualnie obowiązujący przepis przewiduje, że Rzecznik wstrzymuje wpłatę zaliczek, o których mowa w § 5–15, za ostatni kwartał danego roku kalendarzowego, w przypadku gdy kwota uiszczonych zaliczek po dokonaniu przez podmioty rynku finansowego wpłat za trzy pierwsze kwartały danego roku kalendarzowego będzie wyższa niż prognoza przychodów na pokrycie zaplanowanych kosztów Rzecznika. Przepis odnosi się tylko do dokonanych płatności, podczas gdy na poczet zaliczek mogą być zarachowane również nadpłaty z rozliczenia rocznego. W związku z tym uzasadnione jest doprecyzowanie tego przepisu.

Zmiana przepisu § 18 ust. 1 ma również charakter doprecyzowujący (§ 1 pkt 17 projektu). Aktualnie obowiązujący przepis wskazuje, że „jeżeli suma wpłaconych zaliczek, o których mowa w § 5–15, jest wyższa niż obliczona na podstawie § 2 wysokość należnej wpłaty, powstaje nadpłata. Nadpłata jest zaliczana na poczet zaliczek za rok następny bądź podlega zwrotowi na pisemny wniosek podmiotu rynku finansowego określonego w § 1.”. Z praktyki wynika, że przepis ten sprawia podmiotom problemy interpretacyjne. Wyrażenie „na poczet zaliczek za rok następny” budzi wątpliwości, czy nadpłata zaliczona jest wyłącznie w roku, w którym sporządzane jest rozliczenie, czy w roku następującym po dokonaniu rozliczenia. Rozliczenie roczne, w którym ustalana jest nadpłata dotyczy roku zakończonego. Sporządzane jest zatem w roku następnym i dodatkowo w terminie pokrywającym się z wpłatą zaliczki za ostatni kwartał, a te wpłaty mogą być w określonych przypadkach wstrzymane przez Rzecznika. Nierozliczone w danym roku nadpłaty powodują, że można je rozliczyć wyłącznie przez złożenie pisemnego wniosku o zwrot. Mając na względzie ułatwienie i przyspieszenie procesu zwrotu podmiotom finansowym nadpłaconych zaliczek, projektodawca wprowadza mechanizm polegający na automatycznym zaliczaniu powstałych nadpłat na poczet występujących zaległych zobowiązań.

Konieczność dokonania zmian w załączniku do rozporządzenia (§ 1 pkt 18 projektu) wynika z faktu określenia dwóch dodatkowych wzorów deklaracji – dla dostawcy świadczącego wyłącznie usługę dostępu do informacji o rachunku oraz małej instytucji płatniczej, zmiany kolejności wzorów deklaracji, jak również wprowadzenia aktualnych stawek do poszczególnych wzorów deklaracji oraz zmian porządkujących w zakresie ujednoczenia słownictwa występującego w deklaracjach. Dodatkowo uzupełniona została treść przypisu nr 26 przez dodanie wyrazu „gdy”.

Przepis końcowy określa termin wejścia w życie rozporządzenia (§ 2 projektu). Proponuje się, aby rozporządzenie weszło w życie z dniem 1 stycznia 2020 r. zgodnie z § 1 ust. 1 uchwały

nr 20 Rady Ministrów z dnia 18 lutego 2014 r. w sprawie zaleceń ujednoczenia terminów wejścia w życie niektórych aktów normatywnych (M. P. poz. 205), który przewiduje, że w przypadku gdy rozporządzenie zawiera przepisy określające warunki wykonywania działalności gospodarczej, termin wejścia w życie rozporządzenia powinien być wyznaczony na dzień 1 stycznia albo 1 czerwca. Z uwagi na fakt, że zaliczki wpłacane przez podmioty rynku finansowego są rozliczane w układzie rocznym ważne jest, aby jednolite zasady ich naliczania obowiązywały od początku pierwszego okresu rozliczeniowego, tj. od dnia 1 stycznia 2020 r. Ponadto wejście w życie projektowanego rozporządzenia we wskazanym terminie umożliwi skuteczne funkcjonowanie Biura Rzecznika Finansowego oraz zapewni możliwość rozwoju zadań w ramach posiadanych kompetencji już od początku roku 2020.

Projekt rozporządzenia nie podlega notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w przepisach dotyczących sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych oraz opinii instytucji i organów Unii Europejskiej oraz Europejskiego Banku Centralnego. Rozporządzenie nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.) i w związku z tym nie podlega notyfikacji Komisji Europejskiej.

Projekt może mieć wpływ na mikro, małych i średnich przedsiębiorców. Projekt rozporządzenia określa zasady naliczania zaliczek dla dostawców świadczących wyłącznie usługę dostępu do informacji o rachunku oraz małych instytucji płatniczych na poczet kosztów Rzecznika Finansowego. Projekt będzie zatem wywierał wpływ finansowy na wskazane podmioty. Biorąc pod uwagę, że 93% zaliczek stanowią zaliczki wpłacane przez banki i ubezpieczycieli, ogólny wpływ na dostawców świadczących wyłącznie usługę dostępu do informacji o rachunku oraz małe instytucje płatnicze będzie nieznaczny, przy czym w skali jednego podmiotu wzrost ten nie powinien być odczuwalny.

Stosownie do art. 4 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stosowania prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) projekt rozporządzenia został zamieszczony w wykazie prac legislacyjnych Ministra Finansów.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa oraz § 52 uchwały Nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006, z późn. zm.) projekt rozporządzenia zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

Projekt nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Przedmiot rozporządzenia nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.